

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De triplici statu religiosorum. Cap. IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

DE PROF. RELIG. LIB. I. 135
 rantur. Soli virtuosi ad contemplationis gra-
 tiam proficiunt, qui pro remuneratione studij
 spiritualis vnctionē sancti Spiritus intus per-
 ciipiunt: vt illuminati cælestia secreta videant
 quæ alijs sunt velata. Tales iam non laborant
 in studio virtutum, quod per laborem portan-
 di significatur: quia per suauitatem internæ
 sapiētix versus est eis labor in delectationem,
 ex amore conditoris. Ipsi verò disponunt onera
 singulorum deportantium: quia intus intel-
 ligendo cognoscunt rationes quarumlibet ob-
 seruanriarum in vita religiosa: quæ quia rudes
 & imperfecti nondum valent capere, inuol-
 uunt ea corporalibus actionibus & exteriori-
 bus exercitijs, & tradunt cuique obseruanda
 quæ statui eius viderint conuenire. Vide igitur
 de qua familia esse velis, vel cuius spiritus
 sis: & secundum hoc suscipe onus tibi deputa-
 tum, id est, serua regulam & viam, qua ad per-
 fectionem illius status valeas peruenire. Im-
 possibile namque est quemquam aliquam ar-
 tem plenè addiscere, qui regulas eius non vult
 attendere vel tenere: nec spiritualis fieri po-
 terit, qui non vult spiritu ambulare.

De triplici statu religiosorum.

CAP. IIII.

BEATVS Bernardus in epistola ad fratres ^{ratio post}
 de monte Dei describit tres status religio. ^{principium}
 forum: scilicet incipientium, proficientium, &
 perfectorum. Primum vocat animale, quasi ^{Animalis}
 rudem, qui nondum percipit quæ sunt Spiri-
 tus Dei: & circa corporis compositionem ad-
 huc maximè occupari necessarium habet, vt
 illud domet & castiget ne rebellet spiritui sicut
 prius in peccato, quando caro spiritui domi-
 nabatur. Secundum vocat rationale: ^{Rationalis}
 quæ

que dignior pars hominis est, & per quam discernitur à cæteris animalibus irrationabilibus, quasi nobilior omnibus creaturis mundi, & Dominus omnium, subiugata carne & in seruitutem spiritus redacta, seipsam studet agnoscere, purgare, & reformare in pristinam dignitatem & pulchritudinem, quam per peccati fœditatem amiserat. Tertium vocat spiritualementem, ubi spiritus ad imaginem Dei conditus, gratia Spiritus sancti adiutus, supra se ascendit, & intendit in eum cuius est imago, ut ei imprimatur & conformetur per cognitionem intellectus, per affectum amoris & fruitionis iucunditatem. Per primum peruenitur ad secundam, per secundam ad tertiam. Exemplum *Ezechielis* 41, 7. Et platea erat in rotundum ascendens sursum per cochleam, & in cænaculum templi deferebat per gyrum. Idcirco latius erat templum in superioribus: & sic de inferioribus ad superiora ascendebatur * per medium.] Rationalis autem spiritus est imago summæ Trinitatis: & sicut Deus est trinus & vnus, ita anima, cum sit vna, habet tres potentias, quibus capax est Dei: scilicet rationem, memoriam, & voluntatem. Per rationem potens est capere sapientiam Dei; per memoriam potens est capere virtutem æternitatis Dei, ut in æternum nunquam posset separari ab eo: per voluntatem potens est capere bonitatem Dei. Ne igitur otiosa sit in anima tanta similitudo ad Deum, per quam capax eius est, toto nisu studeat eum apprehendere, ut eum tenendo beatificetur: quia citra Deum nihil potest animæ sufficere. Et eo habito non est quod ultra requirat, cum habeat omne quo ad æternam felicitatem indiget, quo nihil melius esse potest, & in quo nullus defectus est omnis boni. Cum ergo summa dignitas animæ sit, quod est

Spiritua-
lis.

* aliam, in.

Anima
imago
Dei, capere
potest
Deum.

est capax summi boni, & summa utilitas eius sit Deum in se habere, & cum ipso omne bonum, nec dignius aliquid quærit nec utilius inuenit: per hæc omnibus viribus suis & omni diligentia & toto desiderio debet eum quærere, & omnia facere quæ promouent eam ad inuouationem eius, & omnia vitare ac fugere quæ elongant eam à Deo, etiam si bona putentur. Quia sicut ille stultus esset, qui haberet hortulum qui esset fertilis balsami, sed neglecto eo plantaret ibi métam & cyminum, quæ licet bona sint, tamen in comparatione balsami sunt vilissima: in infinitum stultior est ille, qui cum possit summum bonum comprehendere, eo neglecto occupat se circa caduca & vilia, sordida & amara. Hoc autem intelligo de secularibus, qui mundana præponunt cælestibus, & transitoria æternis bonis. Similiter ille stultus est, qui cum habeat viam compendiosam duarum vel trium dietarum, ad locum quò tendit, dimissa ea quærit viam dispendiosam & difficiliorem ac periculosiorem, itinere trium annorum & amplius. Sic etiam religiosi quidam minùs sapiënter videntur incedere, qui cum possent in paucis annis ad magnam Dei notitiã & familiarem amicitiam, per compendiosum studium virtutis, & deuotionis, & puritatis pertingere, relicto eo, occupant se aliis minùs fructuosis & valde dispendiosis ad id quò tendunt, scilicet ad Dei cognitionem & notitiã veritatis; & ad studium perfectionis: cum Dominus ipse promittat, Spiritus veritatis docebit vos omnem 107. 16. 23 veritatem. Si enim sciret aliquis plura artificia, quorum vnum præ aliis esset tam nobile & quæstuosum, vt per illud in breui posset ditari & sublimari vsque ad nomen magnorum qui sunt in terra: imprudēs esset nimis, si neglecto

Simile
elegans.

Aliud G.
mille.

lecto eo exerceret aliud vilius & ignobilius, & tanti laboris, per quod possit vix tenuem victum & potum acquirere. Ita est de homine maxime religioso magna imprudentia, si relicto directo studio virtutum, in quo est maximum meritum & maxima perfectio sanctitatis & sapientiae, maxima etiam delectatio & securitas, occupat se circa alia minus utilia & curiosa, & turbatur circa plurima, quando vnum solum bonum & summum est petendum & requirendum, quod valet ad omnia. Ipsa enim corporalis exercitatio ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis, promissionem habens vitae quae nunc est & futurae. Pietas haec cultus Dei est, quo studemus agnoscere Deum, & amare, & habere, & ipsi placere. Corporalis autem exercitatio utilis est, sed ad modicum: quia non propter se, sed propter pietatem appetenda est, quae per eam obtinetur si ordinate exercetur. Sicut artifex per instrumentum artis suae operatur: ita virtus per corporalia exercitia adipiscitur, & in habitum vertitur. & quanto plus appetit instrumenta aptiora, & dum ipse ea habuerit si bene eis utitur, tanto citius & melius perficit opus quod desiderat consummare. Omnia autem quae ad religionis observantiam exterius videmus, ad interioris hominis reformationem Spiritus sancti inspiratione ordinata sunt. Quod qui nondum intelligit, ipsa instrumenta pro arte reputat. Interior reformatio in spiritu mentis consistit: quia interior homo & imago Dei est mens rationalis. Exterior homo, est corpus quod ex defectu corruptionis, quae ex peccato provenit, languescit, moritur, & incineratur: interior autem homo in bonis de die in diem renouatur, & proficit in similitudinem eius, ad cuius imaginem creatus est. Ratio reformationis haec

Lut. 19, 42

2. Tim. 4, 8

Pietas Dei
cultus.

Simile.

Externa
religioso-
rum ad re-
formatio-
nem inte-
rioris ho-
minis or-
dinantur.

2. Cor. 4, 16

hæc est: Anima tres habet potentias sicut dictum est, rationem, memoriam & voluntatem. Ratio data erat ei, vt Deum agnosceret: voluntas, vt eum amaret: memoria, vt in eo quiesceret. Sed per peccatum ratio cæca facta est, voluntas curua & fœda, memoria instabilis & vaga. Ratio sepius recipit falsum pro vero: voluntas eligit deterius pro bono: memoria occupat se illis quibus semper inquietatur: quia vnum & summum bonum deseruit, in quo omnia bona poterat habere. Conuersa verò ad Deum incipit quærere quod perdidit: & vidēs se deformatā ab eo quòd facta fuerat à Deo, laborat vt ad pristinum statum reparetur, & ad decorem quem amiserat reformetur: quia non est ei accessus ad Deum propter dissimilitudinem in se factam. Sed quia non potest repente ad summum peruenire, studet paulatim accedere de infimo ad medium, de medio ad summum.

Potentia
anima peccato vitiosa.

De reformatione rationis.

CAP. V.

INITIVM ergo reformationis rationis, est, fidem Catholicā firmiter credere. Nam quia ratio nostra lippa facta est, & intellectus obscuratus per peccatum, quòd non possumus veritatem per nos inuenire, Deus condescendit nobis, ne in errore essemus, deditque nobis notitiam veritatis in scripturis, quibus voluit nos credere: vbi omnia quæ nobis ad salutem sunt necessaria sufficienter & veraciter inueniremus: vt in eis sensum nostrum non sequamur, sed regulis fidei sensum nostrum humiliter subiiciamus, si non volumus deuiare. *Eccles. ult.* Quæ per magistrorum seu doctorum fidei consilium data sunt à pastore, vno scilicet